

Slučaj Agrokor

ULOGA RIMSKOG CARSTVA U 'SPAŠAVANJU' MALOGA GALSKOG SELA

Malo veće selo, koje se zove Hrvatska, odlučilo je da zdravi i bolesni seljani u manjem selu, Agrokoru, ostanu zajedno pa da bolesni tako kihanjem zaraze zdrave, ugroze njihovo zdravlje i oslabe ih. Baš prema želji i zapovijedi iz Rimskog Carstva

Započnimo pričom o malom selu u Galiji u kojem žive Asterix i Obelix i Rimskom Carstvu. Seoce u Galiji zajednica je u kojoj su neki seljani zdravi, a neki bolesni. Rimsko Carstvo, naravno, želi kontrolirati selo. Seoski čelnik teško je bolestan, ali Rimljani bi ga mogli ozdraviti. Održat će ga zdravim ako zdravi i bolesni seljani ostanu zajedno pa da bolesni kihanjem zaraze zdrave, ugroze njihovo zdravlje i oslabe ih. Što da u tom slučaju napravi selo? Je li u interesu sela da bolesni čelnik ozdravi i da se istodobno njega, bolesne i zdrave stanovnike drži na okupu tako da bolesni zaraze zdrave, a da Rimljani zahvaljujući liječniku danom čelniku kontroliraju cijelo selo, ili je u interesu sela da čelnika prepusti posljedicama bolesti koja ne utječe na zdrave pojedince, da bolesne odvoji od zdravih da ne mogu ugroziti njihovo zdravlje i da ne izbere jednog čelnika uz pomoć kojega bi Rimljani kontrolirali cijelo selo?

prof. dr. sc.
**ZVONIMIR
SLAKOPER**
slavk@hazu.hr

Za razumijevanje uvoda i njegove veze s Agrokorom potreban je najprije izložiti neta temeljna pravna pravila. U poplavi medijskih informacija široka je javnost jedva mogla nazreti da Agrokor nije jedno trgovačko društvo – 'kompanija' – nego da je to koncern i da je zbog toga riječ o ekonomskoj cjelini koja se sastoji od više trgovačkih društava ('kompanija'). Zašto je to važno, vidjet će se iz daljnijeg teksta, a objašnjenje je ružno započeti razjašnjenjem nekih temeljnih pojmova u vezi s trgovačkim društvima.

Koga (ne) sluša uprava Svaako je trgovačko društvo zasebna (pravna) osoba sa svojim organima, imovinom, pravima, obvezama i individualnošću. Dioničko društvo, jedan od oblika trgovačkih društava, ima glavnu skupštinu, nadzorni odbor i upravu. Uprava – jedan ili više direktora – samostalno vodi poslovanje. Ni nadzorni odbor ni glavna skupština pravno nisu ovlašteni nalogati joj

da donese bilo koju odluku, a ni utjecati na njezin sadržaj. Jedino ograničenje samostalnosti može se sastojati u nužnosti da nadzorni odbor prihvati neke odluke uprave. Glavna skupština sastoji se od svih dioničara koji donose najvažnije odluke o sudbini društva i članovima nadzornog odbora i članu ili članovima uprave, ali ne i o poslovanju. Ni glavna skupština kao organ ni pojedini dioničar – bez obzira na broj ili postotak dionica koje drži – pravno nisu ovlašteni za donošenje ikakvih odluka u svezi s obavljanjem djelatnosti društva. Čak i ako bi štedog naložili upravi, ona pravno nije dužna postupiti po nalogu. Za ovaj je napis važno reći i da članove uprave imenuje i opoziva nadzorni odbor, a članove nadzornog odbora bira i razrješava glavna skupština, i to običnom većinom glasova.

Vladanje bez većine

Kad jedno trgovačko društvo stekne većinu dionica ili glasova u glavnoj skupštini drugoga d.d.-a, prvo društvo naziva se 'vladajuće', a drugo 'ovisno'. Kad se vladajuće i ovisna društva ujedinje da ih jedinstveno vodi vladajuće društvo, nastaje faktični vertikalni koncern. Iako ni stjecanjem većine dionica ni većine glasova vladajuće društvo ne postaje pravno ovlašteno davati obvezujuće naloge upravama ovisnih društava, njihovi članovi zapravo postaju ovisni o vladajućem društvu utoliko što su – zahvaljujući većini glasova u glavnoj skupštini – njegovi glasovi dovoljni za izbor i opoziv nadzornog odbora (koji bira i opoziva upravu).

Međutim, kad jedno trgovačko društvo stekne manje od većine u glavnoj skupštini drugoga d.d.-a, ono nije vladajuće, a drugo društvo nije ovisno, i zbog nepostojanja većine dionica odnosno glasova članovi uprave drugog društva ni faktično ne ovise o prvom društvu. Tako ni poslovanje drugog društva ne postaje ovisno o prvome, nego u odnosu na to društvo uprava i faktično zadržava samostalnost. Utječe li u tim okolnostima stečaj prvog društva na poslovanje drugoga? Odgovor na to pitanje jednostavan je i glasi: ne. Dionice drugog društva dio su imo-

Postupak izvanredne uprave i nagodba ugrozit će 'zdrava', tzv. ovisna društva i staviti ih pod presudni utjecaj vjerovnika, među kojima prevladavaju strani

vine prvog društva i u stečajnom postupku nad prvim društvom prodaju se kao i drugi dijelovi imovine tog društva i stoji će ih neka druga fizička ili pravna osoba. Ona će stupiti na mjesto prvog društva u glavnoj skupštini drugog i njezin će pravni i faktični položaj biti isti kao što je bio položaj prvog društva. Neće imati ni manje ni više prava od prvog društva.

Prema podacima koji su nam dostupni Agrokor je, zapravo, vertikalni koncern u kojem je Agrokor d.d. vladajuće društvo, ali postupkom izvanredne uprave obuhvaćeni su i svi d.d.-ovi u kojima Agrokor d.d. drži samo 25 posto dionica, dakle društva u kojima uprava i vođenje poslovanja nisu ni faktično ovisni o Agrokoru d.d. I ne samo to. Tim postupkom obuhvaćeni su i 'ovisni' d.d.-ovi u kojima ne postoji razlog za pokretanje stečajnog postupka, odnosno koja se svakodnevno nazivaju 'zdravima'. Također, prema dostupnim nam podacima neka od tako 'ovisnih' i ujedno 'zdravih' društava nakon početka postupka izvanredne uprave dala su jamstva i druga sredstva osiguranja za Agrokor d.d. Ako je tako, time je posve neprijeoporno unaprijed jedan položaj Agrokor d.d., a stežan položaj 'zdravih' društava u kojima Agrokor d.d. ni faktično nije mogao utjecati na poslovanje. Osim toga, čini se da će time i općim konceptom nagodbe posredno biti omogućeno da vjerovnici Agrokor d.d. u budućnosti zaista postanu vladajući, a da 'zdrava' društva (u kojima Agrokor d.d. ni faktično nije mogao utjecati na poslovanje) možda postanu ovisna.

Bez Asterixa i Obelixa Spekulacijama nismo skloni, njima se ne vodimo i ne tvrdimo da postoje činjenice koje smo nave-

li u prethodnom dijelu teksta. Ali ako su one točne, moguće je da će postupak izvanredne uprave nad Agrokorom d.d. i nagodba ugroziti 'zdrava', tzv. ovisna društva i stavljanjem tih društava i cjeline koja se naziva Agrokor pod presudni utjecaj vjerovnika, među kojima prevladavaju strani. Vraćajući se na priču s početka, čini se da možemo zaključiti da je malo veće selo (Hrvatska) za manje selo u svojem sastavu (Agrokor) izabralo rješenje prema kojem zdravi i bolesni seljani ostaju zajedno tako da bolesni zaraze zdrave i oslabe ih.

Što je nacionalni interes U svakom je slučaju potrebno postaviti nekoliko pitanja:

- Nije li točno da stjecanjem vladajućeg položaja vladajuće društvo ili pojedinac u ovisno društvo ili društva unosi i svoj pristup radu, etiku i svjetonazor, primjerice stajalište da čovjek živi zato da bi radio umjesto da radi zato da bi živio?
- Je li zainteresiranom za kontrolu nad nekom zajednicom lakše kontrolirati tu zajednicu uz pomoć jedne osobe koja kontrolira sve članove zajednice ili preko više osoba od kojih nijedna ne kontrolira sve članove zajednice?
- Je li zajednici u interesu da bude kontrolirana, a ako se nekom stupnju kontrole ne može oduprijeti, je li u njezinu interesu da bude kontrolirana više ili manje?
- Je li u općem, odnosno nacionalnom interesu Hrvatske, dakle načelno u interesu svih koji u njoj žive, da netko, napose iz inozemstva, kontrolira znatan dio njezina gospodarstva preko jedne (pravne) osobe?
- Jesu li si prethodna pitanja postavili oni koji su odlučivali o konceptu ozdravljenja seoskog čelnika i bolesnih seljama?

Budući da se u sadašnjim okolnostima ne namjeravamo zauzeti za nekog političara ili političku stranku, posljednje pitanje za koje mislimo da se mora postaviti jest sljedeće: jesu li o postavljenim pitanjima razmišljali i na njih odgovarali oni koji su u sličnim ili bar donekle usporedivim situacijama odlučivali u posljednjih dvadesetak godina? ☐

Megatrend poslovna rješenja još bolja uz sredstva fondova EU

Tvrtka Megatrend poslovna rješenja je ugovorila dodjelu bespovratnih sredstava iz natječaja E-impuls, koji se financira iz Europskih strukturalnih i investicijskih fondova u financijskom razdoblju 2014.-2020. za projekt pod nazivom Mobilna aplikacija za upravljanje i obradu korisničkih prijava. Ukupna vrijednost projekta iznosi 1.026.400 kn, a iznos od 297.656 kn (30% troškova projekta) Ministarstvo će dodijeliti u obliku bespovratnih sredstava. Nova aplikacija poboljšat će i ubrzati rad stručnjaka na terenu koji će

korištenjem mobilnih uređaja moći pristupiti sustavu i pravovremeno reagirati na zahtjeve korisnika. Uz to, sami korisnici će dobiti moderan i kvalitetan pristup aplikaciji kroz koju će pratiti svoje zahtjeve i aktivnosti po njima. Projekt sufinanciran iz Europskog fonda za regionalni razvoj rezultirat će kvalitetnijom i bržom isporukom usluga, a samim time i na povećanje prihoda tvrtke.

Sadržaj ove objave isključiva je odgovornost Megatrend poslovnih rješenja d.o.o. ☐